

10 anys de ruta del grup de filosofia personalista

ALBERT LLORCA

Coordinador del Grup de Filosofia Personalista

Albert.Llorca@uab.cat

En complir-se el 10è aniversari de la constitució del Grup de Filosofia Personalista de la Societat Catalana de Filosofia, els membres que el componen ens sentim satisfets de poder exposar en aquestes breus pàgines el que ha estat la nostra ruta, tant en aprenentatges com en coneixement i tracte humà.

1/ Una mirada retrospectiva i engrescadora. En recopilar els documents que fan memòria del camí seguit des del moment en què s'engegà l'activitat del grup l'any 2003, resulta difícil no haver de compaginar sentiments contraposats de goig per la feina feta i de nostàlgia pel temps passat que ens ha privat de la presència d'amics traspasats com Lluís Alegret i Josep Casol. Tal contraposició, però, ofereix un balanç esperonador, en la mesura que el grup ha anat adquirint una dinàmica a la seva mida i ha integrat nous membres. En el document fundacional vàrem exposar alguns aspectes que han presidit en gran mesura la nostra tasca col·lectiva. El grup es constituí principalment amb voluntat de contribuir a situar en la nostra pròpia època i circumstàncies el lloc de l'ésser humà com a persona, ésser difícil de definir conceptualment, en la mesura que li és factor inherent l'experiència d'existència i el compromís en tant que actua i pensa. Aquest nucli ve esperonat pels esdeveniments de la vida diària en vessants diferents, però entrelligades, com les relacions humanes, l'esforç en el treball, els sentiments, les virtuts, la gestió pública del poder i les institucions, el sentit de la responsabilitat, la marxa civilitzadora, el mal o la transcendència. Altres motius que complementen més específicament els anteriors han intervingut, també, en la nostra decisió, com ho són el desencís, si no escepticisme, en alguns sectors de la nostra societat pel que fa a la constitució de projectes d'agrupament de voluntats que es proposin una línia d'actuació en pro d'un món més just, més sa humanament i, en aquesta mesura, de persones més felices. El personalisme és un bon antídoto davant tals temptacions.

Així mateix, en la proposta fundadora del grup, atorgàvem atenció a la reflexió sobre l'abast de l'enfocament personalista de les qüestions que abordaríem, en la mesura que fossin rellevants en el món en què vivim, i això pensàvem que ens conduiria, com així ha estat, a endegar reflexions diverses sobre les aportacions del pensament personalista al llarg del segle xx, des del seu moment d'inserció en la societat europea als anys 20 i 30. El diàleg i la

confrontació, doncs, amb altres tipus de pensament, vigents i contemporanis al personalisme, formaria part de la nostra tasca.

Pel que fa al funcionament, podem afirmar que hem mantingut en el possible una dinàmica constant en el temps i persistent en l'actitud de treballar conjuntament els temes i autors tractats. Això és el que en un moment determinat va propiciar que el grup considerés que calia introduir aportacions puntuals en la forma d'actes acadèmics excepcionals –celebracions per raons de centenaris de pensadors–, o l'organització de jornades anuals o biennals dedicades a un tema relacionat amb l'activitat habitual desenvolupada durant el curs pel nostre grup.

Els membres que actualment componen el Grup de Filosofia Personalista: Josep Maria Coll; Josep Temporal; Xavier García-Duran; Martí Teixidor; Mercè Rovira; Sergi Mas; Albert Llorca.

2/ Repàs a la tasca feta: 10 anys de lectures i activitat dialògica

Curs 2003/2004. Lectura i anàlisi del *Manifest al servei del personalisme* (1936), d'Emmanuel Mounier, obra combativa i propositiva amb que s'inicià el nostre treball i que fou escollida a fi de preparar la celebració del centenari del naixement de Mounier (2005). En les sessions es posà en relleu la seva intenció en incidir en el procés civilitzador delicat que Europa patia en aquella turbulenta època.

Curs 2004/2005. Lectura i anàlisi d'*El personalisme* (1949), d'E. Mounier, obra expositiva de maduresa, de la qual vàrem abordar els principals apartats contextualitzant-los en una època nova d'incertesa, després de la II guerra mundial, en la que el teixit social emmalaltit per la catàstrofe reclamava una regeneració urgent.

Curs 2005/2006. «La vessant econòmica del personalisme comunitari d'Emmanuel Mounier i el seu desenvolupament posterior»: d'entre els autors i temes que varen ser abordats, recordarem Mounier (diners, capital, treball, revolució, esperit burgès), F. Perroux (civilització i treball, «ordre fort» i «ordre dèbil») i H. Bartoli (lliure mercat, sistema econòmic i economicisme). / *Celebració del Centenari del naixement d'Emmanuel Mounier (1905)*: cicle de tres conferències, amb tres ponents convidats (A. Comín, «El personalisme: una filosofia des d'on pensar la societat i l'economia del segle XXI»; Pere Sols, «La investigació sobre l'existència de l'home a Paul Ludwig Landsberg»; Josep-Lluís Vázquez, «La fonamentació del personalisme segons Maurice Nédoncelle»).

Curs 2006/2007. Lectura i estudi dels temes centrals de l'obra de Gabriel Marcel, pensador fronterer entre el personalisme i l'existencialisme. Els te-

mes abordats foren: la corporalitat, el misteri, l'esperança i la fidelitat, l'aportació del seu teatre, la intersubjectivitat, la distinció tenir/ésser.

Curs 2007/2008. Lectura i anàlisi del *Tractat del caràcter*, d'E. Mounier, obra que aporta amb notable subtileza elements psicològics i educatius dels inicis dels anys 40 a la seva antropologia personalista.

Curs 2008/2009. Lectura i anàlisi de *La petita por del segle XX* d'E. Mounier, obra clau per entendre la posició «optimista tràgica» del personalisme de l'autor davant la concepció del progrés de la modernitat contemporània i del paper de la tècnica. / Celebració de la *I Jornada de Filosofia Personalista* amb el tema «Les pors del segle XXI», desenvolupat per Gabriel Amengual, catedràtic de la Universitat de les Illes Balears (publicada a l'*Anuari de la Societat Catalana de Filosofia*, XX, 2009).

Curs 2009/2010. Lectura i anàlisi dels *Escrits pòstums* d'E. Mounier (vol. IV de les *Obres Completes*), amb reflexions sobre l'abast en el món actual de les valoracions de Mounier. / Celebració de la *II Jornada de Filosofia Personalista* al voltant del tema «El desencís ideològic en la societat actual», a càrrec d'A. Comín, professor d'ESADE sobre les conseqüències de la situació actual socioeconòmica de la postmodernitat. Es va publicar una crònica de la ponència i del debat posterior a l'*Anuari de la Societat Catalana de Filosofia*, XXII, 2011.

Curs 2010/2011. Lectura i anàlisi de *L'estel de la redempció*, obra d'envergadura del filòsof personalista alemany Franz Rosenzweig dels anys 20 del segle passat que planteja alguns dels temes centrals que abordarà posteriorment el personalisme de la dècada següent. / Celebració de la *III Jornada de Filosofia Personalista* al voltant del tema complex i suggeridor «Ontologia de la hipòstasi, teologia del misteri i hermenèutica bíblica: aproximacions», desenvolupat per Carles Llinàs, professor de filosofia de la Universitat Ramon Llull.

Curs 2011/2012. Lectura i anàlisi de *Filosofia de la relació interpersonal*, de Josep M. Coll, catedràtic de metafísica emèrit de la Universitat Ramon Llull. L'estudi fou conduït pel mateix autor, que és membre del nostre grup.

Curs 2012/2013. Lectura i anàlisi d'*Amor y Mundo*, de Joaquim Xirau, obra emblemàtica i representativa del personalisme d'un pensador català de la postguerra. Així mateix, el curs es dedica també a l'estudi de textos seleccionats de l'obra magna de Karl Jaspers, *Filosofia*. / Celebració de la *IV Jornada de Filosofia Personalista*, dedicada a «El personalisme amorós de Joaquim Xirau», tema desenvolupat per Conrad Vilanou, catedràtic de teoria i història de l'educació de la Universitat de Barcelona, i en la que es desenvolupà de manera exuberant i precisa el context convuls de la Catalunya dels anys 30 a través de les circumstàncies i actituds del nostre filòsof Joaquim Xirau.